

A man and a woman, both wearing orange safety vests, are looking intently at a large, rectangular orange box. The box is placed on a red velvet surface. The man is on the right, and the woman is on the left. The background is a warm, orange-brown color.

ILLER VILLER VALLA

Pedagogmaterial

Det här pedagogmaterialet bygger på Teater Tres föreställning
Illervillervalla (3-6 år)

TEATERTR3

teatertre.se info@teatertre.se 08-669 00 60

@teater3

”Barn kan fastna för detaljer och fascineras av enstaka moment som blir utgångspunkt i deras teaterupplevelse. Lyssna på det barn som vill berätta om teatern eller lägg märke till det som bearbetas i leken, samma dag eller kanske veckor efter teaterbesöket.”

”Som lärare kan du utgå från din egen lust och nyfikenhet på vad du själv uppfattar och upplever av föreställningen. Diskutera gärna, fråga och lyssna. Man får tycka olika! För teater finns inget facit!”

Ur ”Att öppna nya världar - om att gå på teater och dans med barn i skola och förskola”.

Det här materialet från Teater Tre vill inspirera dig som pedagog att arbeta vidare med barnens och dina upplevelser efter att ha varit med om teaterföreställningen ILLERVILLERVALLA.

Materialet innehåller:

- en introduktion
- övningar och lekar att göra med barngruppen i skolan eller förskolan
- övningar att göra i personalgruppen

Foto Thomas Zamolo

INTRODUKTION VARFÖR EFTERARBETE?

Varje scenkonstföreställning är ett eget och unikt möte mellan aktörer och publik. Ett efterarbete skapar en möjlighet att gemensamt komma ihåg, leka, göra, reflektera, vidare skapa och samtala om det som ni varit med om. Den konstnärliga upplevelsen ihop med efterarbetet stimulerar barnets kognitiva och sociala utveckling. Vårt förslag på efterarbete är präglad av ett dramapedagogiskt synsätt och genomförs av respekt för vars och ens upplevelse, lyhörddhet, nyfikenhet och en utforskande tillåtande hållning oavsett barnens ålder.

LÄS MER om pedagogiskt kringarbete och att gå på teater med sin barngrupp i Riksteaterns lärarhandledning [”Att öppna nya världar”](#) Sidan 8-12 handlar särskilt om att ta del av teater med barn 0-6 år.

OM ILLERVILLERVALLA

Vem bestämmer på Förskolan Gnagaren egentligen? Att man ska sitta stilla och äta äpple, det förstår man, men varför får man inte få åka rutschkana samtidigt? Vem bestämmer över bestämmandet på det här stället? Och varför blir det bråttom med allt?

Förskolan Gnagaren står inför omskakande förändringar och illrarna illrar. Spara, spara, spara! Tid är pengar. Halva tiden, dubbel nytta! Krav och förväntningar växer plötsligt i en hisnande takt. Illrarna fostras nu med turbohastighet. Pedagogerna, som tidigare kunde lockas in i lekbubblans tidlösa rytm, dras in i en villervalla av att skynda och regler. Hur ska det gå för smådjuren och pedagogerna nu? Något måste göras...

I detta actionfyllda äventyr får vi på ett varmt och humoristiskt sätt beröra frågor om barn, makt och samhälle på en nivå som når alla, stora som små. I pjäsen möter vi Gnagarens ägare Marianne och Hans, pedagogerna Majbritt och Ragnar samt smådjuren förstås.

NÅGRA METODER FÖR EFTERARBETE/ UPPFÖLJNING

1. Minnesrunda
2. Att samtala om teaterupplevelsen och teman i föreställningen
3. Att göra med kropp, röst och rörelse
4. Att göra med lek och drama
5. Att göra med färg och form

ANVÄNDARTIPS

Börja gärna med Minnesrunda (se förslag nedan) och använd sedan den eller de metoder som passar just din grupp bäst, beroende på ålder, erfarenhet och gruppsammansättning. Efter Minnesrunda serveras en mängd frågor om både form, innehåll och egna tankar. Kanske hinner ni med EN fråga eller några som blir särskilt intressanta för just er grupp. Välj och vraka bland frågorna, se dem som förslag!

Övningarna i materialet är sedan samlade under ovanstående metodrubriker. Använd övningarna som utgångspunkt och inspiration. Följ instruktionen eller variera och anpassa. Hitta en favorit och gör samma om och om igen eller gör alla.

GÖR DET SNART!

Gör efterarbetet medan teaterupplevelsen är färsk! Om det är svårt att hitta tid, dela hellre upp på fler tillfällen. Gå igenom övningarna, välj vad du vill göra och förbered på det sätt du behöver; hur ska rummet göras i ordning, vilket material behöver du?

GÖR DET ENKELT

Det är själva enkelheten i övningarna som är nyckeln. Du och eleverna utforskar er gemensamma scenkonstupplevelse. Ni har varit med om något tillsammans. Håll en öppen attityd till det som barnen berättar eller visar och ta det på allvar. Därigenom stärks deras upplevelse och det blir lättare att våga uttrycka sig och minnas mer. När du har planerat vad ni ska göra kan du själv låta dig överraskas, upptäcka och ha roligt tillsammans med barnen.

ALLA FUNKAR OLIKA

Förutsättningarna för scenkonstupplevelsen ser olika ut för olika barn och från gång till gång. Precis som för vuxna! För någon är detta det första mötet med teater eller med dans. Någon annan har redan sett flera föreställningar. Övningarna kan anpassas till situation och ålder. Du och dina kollegor vet bäst vad som fungerar för barnen i just er grupp eller klass.

ALLT RÄKNAS!

Allt som har betydelse för barnen är en del av upplevelsen, såväl det som händer på scenen som före och efter. Var såg ni föreställningen? Hur tog ni er dit? Var det en lång eller kort resa/ promenad? Hur var vädret? Fick ni vänta? Vad gjorde ni medan ni väntade? Om du själv går igenom det specifika teaterbesökets olika delar i minnet kan du vara mer lyhörd för det barnen berättar, vilket även kan vara små detaljer! Som att någon glömde kvar sin nya mössa, att några blev osams, att man fick äpple eller att det hängde något glittrigt på en stolpe. Tankar och minnen av föreställningen kan också dyka upp långt efteråt.

ATT GÖRA MED BARNEN

1. MINNESRUNDA -BRA ATT BÖRJA MED

Så här kan man göra:

Sitt i ring, låt var och en av barnen berätta/nämna/visa något med kroppen som de kommer ihåg. Vad kommer du särskilt ihåg från föreställningen? Kanske har ni en 'pratboll' eller en "magisk sten" att skicka runt. Det viktiga är att alla får chans att dela något och bli lyssnad på. För de yngre barnen kan det vara lättare att visa med kroppen eller ett ljud än att berätta med ord. Kanske behöver de uppmuntras med en fråga: Vad såg du? Vad gjorde de? Vad hörde du? eller att du själv berättar något som du minns från föreställningen.

Använd gärna bilderna här i materialet och musiken från föreställningen som stöd för minnet. Länk till musiken finns här i materialet.

Gör minnesrundan lagom lång, så att alla orkar!
Med de äldre barnen kan man fortsätta samtalet. Eller göra någon rörelse-övning innan ni pratar vidare (se längre ner).

2a.PRATA VIDARE... OM NI VILL! VÄLJ OCH VRAKA BLAND FRÅGORNA!

BESKRIVA -Fråga hur och vad?

- Hjälps åt att beskriva föreställningen tillsammans, rent konkret.
- När började föreställningen tycker du?
- När slutade den, tycker du?
- Hände allt under en dag eller flera dagar? Var det dag eller natt, morgon eller kväll? Någon särskild årstid?
- Vilka ljud kommer du ihåg? Vilken sorts ljud? (Prat, röst, musik...?)
- Var det tyst någon gång? Vad hände då?
- Vilka färger kommer du ihåg? Vad hade de på sig?
- Hur såg scenen ut? Vad fanns det på scenen?
- Vilka var där? Vad var de för ena? Hade de namn?
- Hur många smådjur var det?
- Vad gjorde smådjuren? Gjorde alla illrarna lika eller gjorde de olika?
- När blev det bråttom? Vad gjorde smådjuren då? Vad gjorde pedagogerna?
- När blev det lugnt? Vad gjorde de då?
- Vem bestämde på förskolan Gnagaren? Var det en som bestämde eller flera?

TOLKA & REFLEKTERA

- Fanns det något du tyckte särskilt mycket om i föreställningen?
- Fanns det något du inte tyckte om?
- Fanns det något du tyckte var konstigt?
- Fanns det något du undrar över?
- Vad är en iller?

Kommentar till alla samtalen:

Här finns inga rätt och fel, man får ändra sig under samtalets gång och ni behöver inte vara överens! Även du som lärare får föreslå, fundera högt och ändra dig under tiden, pröva tankar och associationer tillsammans med barnen; kan det ha varit så här?

2b. PRATA KRING MÖJLIGA TEMAN I FÖRESTÄLLNINGEN:

- Vem bestämmer på er förskola?
- Är det samma som bestämmer hela tiden, eller olika?
- Vad bestämmer de vuxna om?
- Vad bestämmer barnen om?
- Finns det regler på er förskola? Vilka regler?
- När är det bra med regler? När är det dåligt/tråkigt med regler?
- Vilka är de bästa reglerna? Vilka är de dummaste/ svåraste reglerna?
- Skulle du vilja bestämma mer? Eller bestämma mindre?
- Vem bestämmer över de vuxna?

Kommentar till övningen:

I dessa samtal är det viktigt att alla får chans att komma till tals och att allt som sägs tas emot. Det är okej att tänka och känna olika, man måste inte vara överens men lyssna på alla. Den vuxne har ansvar att vara lyhörd och varsam inför vad som pågår i gruppen.

3. ATT GÖRA MED KROPP, RÖST OCH RÖRELSE

GÖR EN EGEN "RÖRIS MED RAGNAR"

- En börjar och gör en rörelse från föreställningen eller en egen rörelse. Om det är trögt kan en vuxen börja. Det kan också vara två som hittar på en rörelse tillsammans.
- Alla härmar den rörelsen
- Sen får nästa bestämma en rörelse och visa
- Alla härmar

TIPS: Använd gärna musiken från föreställningen

LÄGGA TILL LJUD/ RÖST

- Gör likadant med ljud eller röst! Kom ihåg ljud eller repliker från föreställningen. Härma. Lägg ihop ljud och rörelse.
- Turas om att bestämma.
- Fortsätt tills alla som vill har visat. Om det är lustfyllt, fortsätt med egna rörelser eller bygg ut övningen. Se förslag nedan

Kommentar till övningen:

Här är det viktigt att minsta lilla rörelse är en rörelse och minsta lilla ljud är ett ljud. Eller jättestora rörelser och ljud. Det gör inget om någon annan presenterar samma ljud, replik eller rörelse. Då härmar vi igen.

BESTÄM EN RÖRELSEREGEL TVÅ OCH TVÅ

- Alla ska förflytta sig över golvet från ena sidan till andra sidan. HUR ska vi röra oss? Två bestämmer tillsammans en regel som alla måste följa. T ex man får bara hoppa på ett ben, man måste vara tyst, man måste sjunga, man får bara gå baklänges, man får gå i armkrok...
- Turas om att bestämma! Nästa gång är det ett annat par som bestämmer.

4. ATT GÖRA MED LEK OCH DRAMA OM JAG VORE ETT DJUR!

- Låt barnen blunda och tänka efter vilket djur de skulle vara just idag om de skulle vara ett djur. När alla är klara får de presentera sig med namn och djur. Bestäm först om det ska vara alla sorters djur eller bara smådjur.
- Fortsätta med namn och djur... Vilka djur kan leka bra tillsammans? Kanske dela upp dem i grupper efter djur och ge dem uppgifter. Sedan får varje grupp visa vad de har gjort.

GÖR EN FÖRSKOLA FÖR SMÅDJUR

- Vilka ska vara pedagoger, vilka ska vara smådjur? Eller ska gosedjuren gå i förskolan?
- Bestäm tillsammans vad förskolan ska heta. Kanske kommer flera förslag. Hur ska ni göra för att komma överens om ett förslag?
- Bestäm vad de ska göra idag och tre regler som ska gälla. Skriv upp reglerna eller rita dem.

5. ATT GÖRA MED BILD OCH FORM

GÖR ILLER-DOCKOR

- Med en avklippt ärm av en gammal tröja eller med en lång strumpa som man trär på armen. Presentera illrarna för varandra, vad heter dom, hur är dom? Busiga, blyga, arga, skrattiga, ledsna, bestämda, rädda, snälla...?
- Gör en teater med illerdockorna. Vad händer just den här dagen?

RITA/ MÅLA REGELSKYLTA

- Prata först ihop er om några regler som är bra att ha på er avdelning eller förskola eller i er grupp. Vad behövs för att ni ska vara trygga och ha roligt tillsammans? Finns det olika sorters regler? T ex tillåtet-regler, leka-tillsammans-regler, förbjudet-regler, vara-ute-regler, samarbete-regler, regler för barnen, regler för de vuxna, skoj-regler...

Foto Thomas Zamolo

ATT GÖRA MED VUXNA

Ta med föreställningens tema in i personalmötet! Fundera tillsammans kring demokrati, makt, regler, inflytande. Det kan vara bra om någon tar på sig att hålla tiden för de tre olika delarna.

1. FUNDERA EN STUND FÖR DIG SJÄLV, MED PENNA OCH PAPPER!

Vem bestämmer du över? Vem bestämmer över dig? Vad tänker du på när hör ordet makt? Vad har du makt över? Vad har du inte makt över? Skulle du vilja ha mer inflytande någonstans? Hur påverkas din jobbvardag av beslut som fattas av någon utanför din arbetsplats? Vad är demokrati?

Vad du skriver på ditt papper behöver du inte visa för någon! Syftet med att anteckna är att zooma in på tankarna med dig själv.

2. SAMTALA I MINDRE GRUPP

Dela upp er i grupper 3-5 pers. Börja gärna med en runda, så att alla som vill kommer till tals; Dela något som du kom att tänka på när du skrev. Om ni har tid, fortsätt med: Vad innebär demokrati för dig? Vad innebär demokrati i arbetet med barnen? I personalgruppen?

Respektera om någon inte vill prata eller bara säga lite. Låt den här delen ta den mesta tiden (minst 20 minuter). Kan ni enas om någon tanke eller förslag som ni delar med stora gruppen?

3. SAMTAL I STORGRUPP

Låt samtalet bölja vidare! Låt varje smågrupp få chansen att dela något de har pratat om. Kanske tar ni det vidare till frågor om läroplanen och barnkonventionen? Hur är det att försöka konkretisera stora fina formuleringar i det praktiska arbetet? Hur kan ni inspirera varandra?

Om det kommer idéer och förslag, som rör personalgruppen eller barngruppen, se till att det blir uppskrivet! Om ni ska ta något vidare och konkretisera någon idé, bestäm när, var och vem!

Pedagogmaterialet är sammanställt av Kersti Björkman, dramatiker/dramaturg och pedagog. Hon har skrivit flera pjäser för barn och unga och ofta samarbetat med teatrar kring för- och efterarbeten. Som skrivpedagog har hon många års erfarenhet av att leda vuxna och barn i kreativa processer och har dessutom arbetat 10 år som förskolepedagog.

Foto Thomas Zamolo

TEATER TR3

Rosenlundsgatan 12
www.teatertre.se / info@teatertre.se / 08 - 669 00 60

@teater3